

אלכס בן אברהם

(אלכסנדר גרזון)

שירים

חלק שני

2011

ממחזור "הכרה"

הפלא

אותך פגשתי בשעה קשה:
עצב שבר את חזה שלי.
והתלקח אור עיניך מקסימות –
וחיים נעשו קלים.

האור המקסים שינה את כל:
התפעלות חי שלו
פתאום נתן לסמטה כמתנה
את מרחביה שלא יתכן,

לא עננים בשמיים – צחוק כחול,
לא בוך למטה - אלא שטיח,
לאנשים, לציפורים, לכולם –
הדיבור הלבבי.

איבדתי את זיכרון שלי
מן זעזוע בפלא הזה ...
* * *

כך עומד בסמטה עד היום,
והשאר – הוא רק חלום ...

1978

הניחוש (ידענית)

אגדי בחנה מפרס הופך לג'ינג'י
בעשן הסיגריות רעלי
ידענית השליחה לי את גורלי
בידיים לבנים הציירים.
הקלפים שנעשו צהובים
כנו את חוק של קווים נסתרים:
אני, המלך שאפתי למלכה הרחוקה
בנשאר במרכז המנוול.

ירדו דרכים, פרידות,
דאגות על אושר שואות.
אחרי הפגישה שנתאחרת
חיכו לי אבדות ופגעים.
צעקתי לה: - מדוע באתי אליך?
אחרת מוטב תעשה את הנחוש!
חמור חייכה הידענית:
- לרמות את גורלו איש לא יכול.

עברו שנים. אבל כמו יום תמולי
זכרתי את הנחוש האכזרי ההוא,
מבט כהה – או לטפני או מפיל-פחד,
העשן כחלילי והטלה של ידיים לבנות.
הערב ההוא התברר גורלי,
התברר טעות-אימים שלי:
כל הזה התקיים למרות שהשתדלתי
לרמות את גורלי ואת הידענית ...

1993

נחליאלי

בדרך מפותלת וצרה
הלכתי בבוקר למטה בלי למהר
פה נפגשתי עם הנחליאלי,
ציפור קטנה של ימים מאושרים.

- שלום נחליאלי החביבי!
האם אתה העד של צירות שלי?
בלראות עליך אני נזכר את יום
שפרך חם, בהיר ונקי.

היה זה במדינה רחוקה רוסיה,
שם נפל לשבי של בחורה צירה:
דיברתי על אישר עם נחליאלי
בלחקות חמודה שלי.

רצה מהר-מהר ציפור-חמד
(טוב ש אוכל היה בכל מקום),
רצה, הקשיבה בדריכות,
בעין מודאגת שמרה את עצמה.

היה נדמה לי שהוא מבין
את צמא של לבי המלוהט,
שנודה ראשו בעדינות,
בלשכך דאגה של כל הבהלות.

חיי מאז עד דמעות, עד כאב
עברו מוזר ומשונה.
לא בגלל אדישות – מאונס
ציפור נשאר בלי לשים לב.

שקעתי בהקפה חסרה-טעם,
איבדתי אותך לחלוטין.
סלח לי, סלח לי, תאמיני:
אני אוהב אותך, תשכח את העלבון!

פה, מתחת לשמיים של רמת-השרון,
מביאה את לידי התמוגגות יותר מקודם,
בלעורר צלצולי מיתרים של עבר
על האהבה, האמונה והתקווה.

23 ביוני 2002.

אונאה עצמית

תאמיני לי, בת-חווה, תמיד הייתי עייף
מן שקר מתוק ומחצית-אמת תפלת,
מן שבחים ותוכחות שאינם ראויים,
תפקידים משעממים ומטרות מאנינות.

והנה לשד שלך נצמד ראשי.
אני שומע דופק לבך סואן,
לחש שלך נושך-שיכרון
(לא אברר מילים) ...
ואין איפות, ואני מגרש את הספקים.

את מבטך פותח לרווחה
אני קולט בתאוותנות:
זוהר הוא, חף וצח ברמאות.
ושוב נדמה לי שאני אוהב ואהוב.
ומאמין. שהעולם הזה הוא נהדר.

1955

בכנסייה

ראיתי: את, בהצטלב על צלמים,
ביקשת את הסליחה בהשתוללות –
ואת עיניים קודרות הציפו באור
כוחות של אהבה בלתי צפוי
ושל אמונה טהורה.

אני איש חילוני חשב ברגע זה
על חוסר- תועלת
לחפש את ההצלה באל,
בלא ידעתי שאבוא
זקן וחולה
לבקש כמוך.
בבית-הכנסת הרחוק.

2002

הוידוי

דרך בוץ ושלג תרי
הלכתי ברגל חסר-ביטחון
אני – טוב ואני – רע,
אני – לא זה ולא זה.

הלכתי למען אמת שלי,
בהסתבך בשקר –
ונשברתי את צורי
כש התגברתי את הגבולי

1986

ממחזור "התחנונים"

שיחת-יחיד

האים תבואי?
אקבור את עצמי בשערך –
לטפני,
מצחיק.
אסתכל בעיניך,
כדי פתאום להבין:
אושר – הוא לא חלום של דמיון המוכה.
המתן נא!
תחכי!
אם תלכי ללא להקשיב עד,
אמות –
הן כאן, הן על הספסל הזה.
לאור היום,
מתחת לענפים,
מניעים לנשיבה
של רוח חם שאין בו רוגז.
אמות!
לא מאמינה?..
אנשים!
תעצרו!
על תפחדו
לאחר בדקה.
תשמעו:
לא יכול בילדיה אני, לא רוצה!
מבינים את זה, אמת?
אבל היא
לא רוצה להכין, רק מצחקת ...
מה לעשות? אהיה היום לבד,
כמו הייתי לבד אתמול.
כל הערב ...
ולילה ...
לא אכול להירדם:
אקשיב את פעימת לבי ...
ואת בלתי ניכר, ללא דאגה תירדמי,
כי את אוהבת כל העולם.
ואני משום-מה אוהב
אותך ...

1977

שאשכח ...

יקירתי מחמד עיני!
קריה-עיניך! לא מובנה!
תסתירי את פנים שלי
בשער שלך,
כדי אשכח את עצמי
לדקה אחת!
שאשכח על כאב
של כנפיים כבולים,
עבודות לא עשויים,
מילים שלא אמרתי,
חבות לא נפסדות,
וחטאים –
גדולים, ללא לעתור ...

לא צריך מילים!

את חמודה וטובה,
כמו אביב.
ובהירה נשמתך
וברורה.
אור שלך טוב אהוב
לליבי.
האים אוהב אותך?
לא אבין ...
תעזרי למצאו תשובה,
תמהרי:
ללא תשובה אין שלווה
לנשמת.
האם עצמי אמצא תשובה
עמוק בעיניך חומים-כהה –
אוהב אותך לתמיד
או לשעה?
רק מילים לא צריך –
חוליות-שרשרת השקר!
כל-כך הרבה קשרים כפותים –
תשחררי!

ממחזור "הכאב"

שיר אגדה על ששת מיליון

האי כל כך יפים להפליא החיים!
כל כך אנו מפחדים ממות, פצעים וכאב!
* * *

לכל אחד מהם הייתה נשמה –
התלכיד האל-שני של רצון השם.
* * *

היו גופים של גיל שונה
לאלה שש מיליון נהרגו.
לע המוות לקחה אותם בטרם-עת.
חנוקים. מיורים. שרופים.
* * *

הלכו לא בקרב שאין-לעצרו.
ברמאות שפלת לקחו את נטול-הנשק.
* * *

לתינוק נתנה אימו את שדה
בשביל שלוש בליות,
לא דרושים לחלוטין כרגע.
שמע ישראל, - לחש זקן עיור,
שהתפלל בפעם אחרונה לפני מותו
ונזכר ברור ברגע האחרון בחייו
את ורדן, עבדת עיניו וצלבן למען גבורתו.
* * *

ובהמראה הקרטין בקע בתנופת-יד
את הילדון ביד לא מרעיד.
וקורצ'ק הדריך את ילדים לתנורים רעים,
עודד אותם בשקר הקדוש.
* * *

השמיד את נקיים הרופא המנוול,
עורך-הניסויים המטורף.
לא עוררו התרגשותו אנחה, צעקה, בכייה
וגם שבועה הנשכחת של היפוקרט.
* * *

העולם הזדעזע – וביד של או"ם
החזיר את מדינה לעם אתיק.
אבל נחש מעופף גם אתיק מתכוון
לחייה ולחרותה של ישראל.
שמו של נחש מעופף – אנטישמיות,
שלוש ראשות נושים ברעל נושה-מוות:
זה - פסבדו קומוניזם, זה – פן-נאציזם,
זה – טרוריזם, שמעולם על-ידם.

* * *

חצי מאה גודל נחש המעופף פראי.
הוא יודע: את האנושות לבלע מעוד פשוט
בלהתחיל מיהודים ... ומחדיר הוא,
שלא קיימה באירופה שואה –
ולא היו בחזיות-אש של מלחמת-העולם
אלה מאות אלפים חיילים יהודים:
גם שחיים עם אותות-הצטיינות על החזה,
גם אלה שנפלו בקרב ללא להיות זקן.

* * *

למרות העבדות המטביעות
שלוש הראשות בחריצות זורקים מעל עולם
את המילים גושיות-השקר המסריחות –
בחזרה אותם לשכל אנשים טוענים.

* * *

שש מיליון משמיים משועים,
שש מיליון קורבנות לשכל אנושות זועקים:
שלושה ראשות יתחילו מישראל,
אחר כך נחש המעופף ישסע את כדור-הארץ.

10 באוקטובר 2002.

דמעות מרות (דמעות מאוחרות)

על-יד מציבות שלכם צנועות,
שיותר יפות מאובליסקים גאים
באי-חוטא פשוט של כברכם,
דמעות מאוחרות הזלתי.

אבי משלי! אמי משלי!
כל כך קשה לחיות בלא יודע,
איפה לקחת כוחות, שיחזירו אתכם
לפחות על כמה דקות.

כדי בלראות את פניכם קדושים,
אכול לומר כל כך אני אשם,
לספר על עינוים שלי
ועל חטאים (כל כך הרבה הם!)

אבל ייתכן ברחוק אין-100פי
אתם יודעים וידעתם את כל
על סודות עלובים של הויה,
שבינם תעיתי.

בכיה על אמי

לכל דבר בעולם יש התחלה:
יודע אני, היה רגע ברחוק –
אמי, את צעקת בהתאמץ,
כדי אני אצעק בפעם ראשונה ...
בהתפוצצות ורעם של נשק כבד
את ידעה לא לנפול רוחך.
אכל שנים הלכו – אנשים השתנו.
היו קורים לך זקנה.
נאיבית וטובה כמו ילדים,
ושונאה בצע כמו האהבה,
יחידה בעולם אמה שלי,
אני רואה אותך הייה שוב:
ידיך קדושות לטפניות,
צעד דשדש בחיפזון ...
עינויי הכאבים אחרונים שלך –
וקשיות של עוז בעיניך ...

לא, לא שכחתי ...

לא, לא שכחתי כלום:
אני זוכר את הקריה של מבט עמוק,
ונשיקה – מצחיקה, תמימה,
ומקוטע הנשימה שלי.

אני זוכר את כל: אמון ידיים,
עדינות של טיולים בשקט,
וחסר-גבול של משיכה קמצנית,
ודופק קולני של שני לבבות.

אני זוכר ריצת-כנפיים שלך
לקראתי, וצלצולי-פגישות,
והפתעה של הכרות,
ושבועות על נאמנות לעולם.

אני זוכר את זעם ריבים ראשונים –
ונועם השלמות לזהטים,
חלומות-בלהות מגידי-עתידות –
ומדורה מתמוגגת של מכתבים ...

עיוֹר

מונהג בכלב עצוב,
הוא ממחר הלך במדרכה.
לאן הוא מיהר ולשם מה?

דפק עם מקל לבן,
עדין ללא אמון כליל
למדריך בעל-זנב.

פחדתי: פתאום הוא יכשל
או יתקע בעמוד-חשמל?
או ישחרר את המדריך ...

ראיתי: הוא ציר וחזק,
הוא היה יכול לעשות הרבה,
אילו לא סמיות שלו.

והרגשתי עצמי אשם
כצרה מרה שלו,
כמו זה אני מי שעור אותו.

כמו גנבתי את ריאה שלו,
כמו במקום כלב שלו
חייב אני לנהוג אותו.

ושמש בשמיים זרך,
זרך על נוף יפה,
בלחמם את כל העלם.

אבל היה שמש אדיש
לסבל של כל עיוֹר בעולם
ולגורל של מדריכם.

ספטמבר 2005.

חברה

בכל שעה של אומללות,
של עצב, של חולשה
וגם בשעה התרוממות
אני איתך נישאר.

באביב מלא תקווה
וגם בסתיו מלא עייפות
לא עזבתני לדקה,
תמיד שמרת נאמנות.

לך, חברתי היחידה,
אין שם פרטי או משפחה.
שמך הוא מאוד פשוט:
את – התייסרות של בדידות.

הנשמה

בשיה כוחך שמרת בעדינות
על נשמתך.
מה לי ולך? כל תא גופי
רצה אותך.
בקשת רק שאוהב אותך
תוך אמונה
נתת לי את גופך הרך
מלא התקווה.
ורגועה, הלכת
אל תוך הקור לבד
ומצפוני דיבר עמי
לשואה.
והנני בודד. שנותיי נעלמות
זורמים ימים.
אילו ידעת מה חסרה לי
נשמתך היום ...

תרגום מאת אלכסנדרה לזגישבילי

על תתרגזי ...

על תתרגזי עלי, לא צריך!
אני אומר לך בלי גינוי:
את הגמול תמורת סבלים שלי,
ותמורת פשעים שלי – גזר-דין.
זמן רב חיקיתי לאותה התראות,
שמובטחת בחלום הקדום.
הפסיד את האמונה בתוך ההמתנה ...
כל כך הרבה זמן הלכת אלי!

את זרה – ואת מקורבת.
שנייה אחת - ותמיד הייתה איתי.
תובעת הקנאה שותה אני עד תומה
אחרי הגביה של אהבה נוסך-שיכרון.

יודע את האצת בלא מאמין לך,
שוב אני מאמין בחיבוק אותך.
את - היא מציאה ואת - היא עבדה.
כל כך מעונה אני מאהבה!

על תתרגזי עלי, לא צריך!
עבור החלתה שלי סלחי!
את תגמול גנוב.
אני מתרחק מן דרך שלך ...

המציבה (האם)

הביתה הלכתי מפגישת החצות
דרך רחובות ריקות לפני שחר –
פתאום ראיתי: אמי כמו פסל
עומדת מתקרשת על-יד החלון.

ובכאב-הוידוי פילח את נשמתי
האשמה שאין לה כיסוי -
וכפסל לזכר עמוק הכניסה
דמות מתקרשת על-יד חלון.

פלומה של עץ צפצפה

את זוכרת, בחורף קר ערוך,
הבטחתי לך פלומה של עץ צפצפה?
פלא מבדח בקיץ קורה:
הפלומה כובשת את עיר שלנו.

הנה היא המובטחת יושנה על שדרה,
מלבינה כתחרים החתונה.
שכבה לשווא לפי הינומה בעלה-כנפיים:
היא מחכה לך, אבל לא חיקית אותה.

באושה העלים יותר ויותר רחוק ובשקט
לחש של פרידה מהעבר שמועה,
במחזה תעתועים מתמוגג כחיוך רחוק,
שלומי לא מתמלא, עיני-תחולה.

הזמן יבוא: יוציאו בלי רחמים
את הפלומה מין שדרה שלנו.
יטאטאו במטאטאה חזק,
גורף בקצף.
לא טוב.
לא רע.

ממחזור "המוזות"

המנצח

עמד מנצח על-יד הדלפק,
היה נדמה שהוא מצביא.
לתנועות שלו מצוות
התזמורת ענתה בהכנעה.

המריא המנצח כמו ציפור.
נלחם כמו לוחם אמיץ-לב.
חלם כמו נער מאוהב.
ביקש כמו פושט-יד זקן.

ומוסיקה או שקטה,
או מפחידה המריא לשמיים,
או בכה, או צחקה,
ממושמעת לציווי של הנפות.

ובעולם ישבו אנשים,
ופלא חייה עימם:
מסך של מאות פרץ,
ללבבות שלהם זרם מוצרט.

קונצרט של ריכטר

פעם – מכות של ידיו עדירות,
פעם – נצנוץ של אצבעות הזריזות
כפו על תגובה את המיתרים –
ולבבם של אנשים התחברו,
בפימה לקראת מוזיקה,
בלב פועם ובהתפרצות של להט.

התעוררו רגשות, שבשבילם
לא תמיד קל למצוא את שם.
היה בינם גהה של אנשים:
-הנה מה שהוא, אחד מאימנו, יכול!

פוצצו את השקת מחיות-כפיים –
ונגן הוא שוב ... ועוד פעם ...

לבסוף, את העיפות של מוזיקאי
הבינו האנשים הנלהבים –
ליוו אותו בעמידה. קצת בהתגבן,
לקח ימו בצאתו את תודה שלנו
על העושר, שנתן כל כך בנדיבות
ולעולם נשארה לכל אחד.

חלומות של אהבה

ניגנה נערה על פסנתר ישן
נוקטורן נפלא של פרנץ ליסט.
הקשבתי – ונשמתי מן אושר,
תענוג ואהבה הרטיטה.

צלילים יותר ויותר נשמעו,
ושמעתי בו קריה נלהבה בלתי ברורה.
לאן צלילים קראו את נשמתי?
להיתי יכול לענות בדקות ההם.

הנה צלצל הצליל האחרון – ושוב
סביבה הופיעה – אפורה, אבקנית,
עם עבודות שלהבל, ריקנות,
עם בגידות, מעילות ושקר.

אבל מנשמה לא נשפך הפלא
של האיחוד עם סוד גדול:
עלעלה המוסיקה בנשמתי עצובה,
מחזירה לה את התקווה ורעננות.

עברו שנים, עברו עשרות שנים,
וחי בנשמתי נוקטורן שלישי של ליסט.
כמו יין עונג של "חלומות האהבה"
מחליש-חיבה את מרירות של אירועים.

האוהל

למרחוק מן שמחה רעשנית
של התופשים את סוס אדום,
מן עלים סידרתי מיטה
ואוהל גדר אותי.

הייתה מנוחה. והנה ביד כפיפה
נותנת לשמש את הדרך לאוהל,
בחורה עם חיוך אמון
בקעה מיראז' של שקר רדום.

וראיתי את השמים החיים,
בטייל על השמים סוס אדום,
קרא בראש-עיניים גדולות
וחרה אש בפרסה.

באומץ רגעי אני לסוס
עשיתי קפיצה שלא יתכן –
ודהר הסוס בכל היקום,
כאילו הצליף אותו שוט נזעם.

צעקה לי בחורה בעקבות:
- את עיניך אל תעצום! אל תביט!
האוהל תשכח! – זמן רב, צלצלני
המילים האלה בעקבותיי גמאו.

סוס אדום, סוס של קסם והצלחה,
התרומם לרום בלתי ידוע:
התחלתי לראות החיים אחרת –
כמו נרות הדליקו בחושך.

בקרב בין טובה לבין רע נצחיים,
בידידות של שקר ואמת מדהים,
במערבולת החלל האין-סופי
התחלתי להבין אני את קשר הזמנים.

התחלתי לתפוס יחידות
אטומים וכוכבים – ונשמות אנשים,
טרגדיה בנתק שלהן,
חשיבות ועל-שניות שלהן...

דהר הסוס משחיל את הגלקסיות,
עף הסוס מקדים את הזמן –
ועצמתי את עיניי באימה
ורציתי לחזור הביתה ...

כאשר שוב העמדתי שמורותיי,
הייתי לבד באותו אוהל.
הסוס נאלם. נאלם סוסי לעולם.
רק נשאר כאב בנשמתי ריקה.